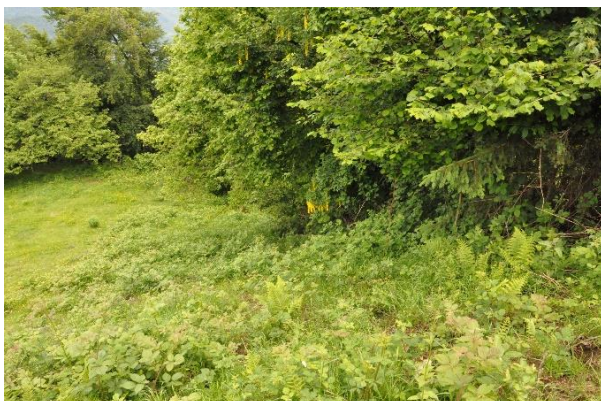

Zasaitve gozdnega roba so se izvedle na načrtovano pripravljenem prostoru, v terminsko primernem času. Na kmetijah je bilo potrebno zaradi posebnosti in različnih leg in lokacij kmetij ukrepe različno načrtovati in izvajati. Z odstranjevanjem tujerodnih in invazivnih drevesnih in zeliščnih vrst dosegamo naravno sestavo gozdnega roba, izboljšujemo biodiverzitetu in mnoge druge funkcije gozda (estetsko, socialno, ekološko...). V poletnih mesecih je bila ključna skrb za sadike, saj so bila poletja izrazito sušna in bi zato vreme lahko hitro prizadelo sadike, ki se še niso uspele dobro ukoreniniti. Pomembno pri skrbi za sadike je tudi zaščita pred divjadjo, saj so še posebej na gozdnih robovih priljubljena hrana divjadi zaradi vsebnosti fosforja in kalija. V primeru izbrane sorte robide brez trnov, je bilo potrebno sadike obvezno dati v ogrado oz. mrežo. Varstveno-gojitvena dela so torej vključevala celovito ter načrtno oskrbo sadik, kot je redno obrezovanje, zalivanje, zaščita sadik pred objedanjem in izsuševanjem, ipd. Vsa dela so bila primerno zasnovana, kar dokazujejo rezultati praktično popolnoma uspešne zasaitve (90% uspešnost), saj so se le posamezni osebki na KG posušili ali propadli, te pa smo takoj zamenjali v sklopu nadomestnih sadenj.

Z delom na gozdnem robu želimo pridobiti vzorčne trajne ploskve, ki bi služile kot primeri dobrih praks. Zato je pomembno, da sadikam tudi po zaključku projekta še vedno posvečamo pozornost in izvajamo različne potrebne ukrepe nege (predvsem čiščenje), ker gre za grajen gozdni rob, pa se lahko poslužujemo tudi gnojenja.

Estetska funkcija gozdnega roba na KG TK Široko (foto: Sonja Škornik).

Tudi del gozdnega roba na TK Pri Andrejevih meji na vrstno pester travnik s travniškim sadovnjakom ter čebelnjakom (foto: arhiv projekta).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Prenos znanja v prakso za dijake SGLZŠ Postojna ter usposabljanje za kmetijska gospodarstva z vodjo projekta Tineto Božičem, dipl. inž. gozd. (foto: Sabina Povhe).

Pogost ukrep, ki se ga na gozdnem robu izvaja, je strojno mulčenje, ki je v kontekstu preprečevanja pojavljanja in širjenja ter odstranjevanja tujerodnih in invazivnih vrst zelo neprimeren, saj s tem še dodatno razširimo vrste, ki imajo možnost vegetativnega razmnoževanja. Pomembno je, da se najbolj kar je možno izkoreninijo tujerodne in invazivne vrste z načini, ki so za posamezne vrste primerni, po potrebi pa ukrepe tudi ponavljamo.

Prostor je z ukrepi, izvedenimi v sklopu praktičnega preizkusa projekta, začel dobivati značilno pokrajinsko podobo. Z vnašanjem domačih (avtohtonih) plodonosnih in medovitih vrst smo povečali biotsko pestrost gozdnega roba, v naslednjih razvojnih fazah pa pričakujemo tudi povečanje ponudbe hrane na gozdnem robu ter izboljšano estetsko funkcijo gozdnega roba. Površine izvedenih del na gozdnih robovih nam služijo tudi kot poskusna območja, kjer pridobivamo pomembna znanja o ukrepih na gozdnem robu, vrstni pestrosti živalskega in rastlinskega sveta gozdnega roba, odnosu človeka do gozdnega roba in vzpostavitvi smernic za ravnanje z gozdnim robom.

Predlagane rešitve (izkoriščanje naravnih danosti rastišča, naravne rastlinske sestave in upoštevanje rastišča) v kombinaciji z našimi ukrepi nam dajejo potrdilo, da smo le-te dobro načrtovali ter jih kvalitetno prenesli tudi v prakso. Znanja in izkušnje smo tekom projekta delili na različne načine, pri čemer so imeli ključno vlogo **Program usposabljanja za kmetijska gospodarstva ter prenosi znanja v prakso**. Način sodelovanja med svetovalnimi in raziskovalnimi inštitucijami ter med kmetijskimi gospodarstvi se je izkazal za izredno uspešnega, saj so kmetje dobili konkretne in strokovne usmeritve za izvedbo, kar so povrnili z veliko mero motivacije za sodelovanje, samoiniciative ter kvalitetno opravljenim delom. Pričakovane ekonomske koristi so pri izboljšanjem estetskem izgledu krajine, ohranjanju ekosistema, izboljšanju kmetijske krajine (predvsem zmanjšan vpliv tujerodnih in invazivnih vrst na kmetijsko krajino), povečanju biodiverzitete in večja možnost ponudbe produktov – plodovi gozdnega roba, med, izdelki iz plodov.

Vplivi vnesenih vrst v danem trenutku še niso veliki, izveden praktični preizkus pa predstavlja ključne temelje za naprej. Spremembe se kažejo pri povrnitvi naravne rastlinske združbe z odstranjevanjem invazivnih in tujerodnih vrst (ki so pogosto tudi alergene). Ob koncu pa pričakujemo da se bodo vplivi pokazali pri obogatitvi biodiverzitete, estetske funkcije gozdnega roba kot tudi izboljšani habitati za ptice, žuželke in divjad. Gozdni rob bo predstavljal tudi vir čebelje paše kot tudi hrano za divje opraševalce. Na gozdni rob je smiselno vnašati tudi ptičje valilnice in puščati habitatna drevesa. S tem projekt pomembno **prispeva k varovanju naravnih virov**, med drugim tudi izboljšanju habitatnih tipov v skladu s Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015-2020. Partnerska kmetija Makrobios Panonija so.p. se v celoti nahaja na območju Nature 2000 Goričko (ID območja: SI5000009 po SPA in SI3000221 po SAC).

Projekt tudi pomembno prispeva **k izboljšanju kakovosti voda in zmanjševanju erozije tal**. S povečanjem biodiverzitete bomo namreč pripomogli k zmanjšanju vetrne erozije in povečali stabilnost tal ter s tem preprečili ugreze in podore, ki onesnažujejo vodne vire. Povečanje obsega rastlinskega pokrova tako v horizontalni kot vertikalni smeri ima za posledico boljšo filtrirno sposobnost padavinske vode in varuje tudi tla in podtalnico. Dobra prekoreninjenost varuje tla pred erozijo in preprečuje spiranje talnih delcev v vodotoke. Utrjuje zemljinu in s tem tudi vodotoke.

POMEN IZVEDENEGA PRAKTIČNEGA PREIZKUSA PROJEKTA V LUČI BLAŽENJA PODNEBNIH SPREMEMB

Projekt je izrednega pomena tudi v luči blaženja posledic podnebnih sprememb ter prilagajanju nanje. Izveden praktični preizkus bo izredno pripomogel k:

- izboljšavi mikroklimatskih pogojev,
- preprečevanju nastajanja čistih in enodobnih sestojev,
- ohranjanju biotske pestrosti gozdov ter večje genetske in avtohtone vrstne pestrosti,

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

- povečevanju lesne zaloge gozdnega roba ter povečevanju količine mrtve biomase za vezavo toplogrednih plinov,
- obnovi gozdnih robov po posledicah žledoloma in lubadarjev,
- povečevanju zelene mase in močnega koreninskega sistema, kar prispeva k večjemu deležu organske snovi v tleh in povečani biološki aktivnosti talnih organizmov in posledično poveča vezavo CO₂ iz zraka v tla.

PARTNERSTVO PROJEKTA

Projekt EIP 16.5 Plodonosni gozdni rob smo s tesnim sodelovanjem uspešno izvedli: Tine Božič (vodja projekta, SGLZŠ), Boštjan Godec (KIS), dr. Nika Cvelbar Weber (KIS), Miha Koprivnikar (KGZS), dr. Sonja Škornik (UM FNM), dr. Marko Dobrilovič (UL BF), Janko Tavčar (Beneficij d.o.o.), Sabina Povhe (Novinet d.o.o., so.p.), Neža Mahorčič (Novinet d.o.o., so.p.), dr. Benjamin Leskovec (KG Zaplana 1890), Karli Vertovšek z družino (KG Vertovšek), Aljaž Bevk z družino (KG TK Široko), Jani Frank z družino (KG TK Pri Andrejevih) ter Darja Korelc z družino (KG Makrobios Panonija so.p.). Vsem se toplo zahvaljujemo za ves doprinos in kvalitetno opravljeno delo.

Projekt je bil izveden v okviru ukrepa M16 Sodelovanje Programa razvoja podeželja Republike Slovenije 2014-2020, v sklopu 3. javnega razpisa za podukrep 16.5 Podpora za skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje ter za skupne pristope k okoljskim projektom in stalnim okoljskim praksam na področju gozdarstva. Projekt EIP 16.5 Plodonosni gozdni rob je tipa EIP - Evropsko partnerstvo za inovacije in se je izvajal v sodelovanju strokovnih oz. svetovalnih, raziskovalnih ter izobraževalnih institucij na petih kmetijskih gospodarstvih iz različnih statističnih regij, z različnimi ukrepi za vzpostavitev oz. ureditev biotsko bogatih gozdnih robov. Projekt je sofinanciran s strani Republike Slovenije in Evropske unije iz kmetijskega sklada za razvoj podeželja in se izvaja v obdobju 17. 6. 2020 – 17. 6. 2023.

Povezave:

[Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja](#)

[Program razvoja podeželja](#)

Tine Božič, vodja projekta, v sodelovanju s preostalimi partnerji projekta